

Ivan Fece ili jednostavno Firči, naš proslavljeni bubenjar, posle New York faze koja je trajala više od 20 godina, poslednjih godina zaokuplja našu javnost više kao medijska ličnost a manje kao istaknuti muzičar. Neopravdanost ovakvog tretmana jednog potvrđenog umetnika verovatno leži i u harizmatičnoj pojavi i elokventno komunikativnom performansu, jezgrovito slikovito deskriptivnom govoru, čoveka koji ima šta da kaže i to na krajnje interesantan način. Međutim, Firči je pre svega i iznad svega muzičar. O njegovim aktivnostima, o tome kako je konstruisao „doboš“ koji danas sviraju bubenjari najvećih svetskih bendova, a pre svega o njegovim počecima, priča jedan drugi čovek, umetnik po vokaciji, Ivan Fece.

-U muzičku školu, odsek violina, upisao me je moj deda Branko Fece, kada mi je bilo pet godina. On je pored svog direktorovanja po raznim firmama bio i violinista i sa njegove tri sestre imao je porodični gudački kvartet. Deda Branko nije bio profesionalni muzičar, ali je voleo da svira. Pamtim sliku iz svog detinjstva, dedu kako svira uz muziku sa ploča, koja se vrti na odličnom gramofonu povezanom sa još boljim zvučnicima, i to svakodnevno sat, dva, klasiku i čardaše, za dušu.

Druga presudna epizoda za mene kao muzičara, desila se u Osnovnoj školi „Jovan Popović“ kada me je moja nastavnica muzičkog Hilda Pucarević, odredila da ispred škole oformim orkestar. Ja sam se već tada malo zasitio violine, pa sam želeo da sviram gitaru, jer sam video da od violine nema devojka. Pošto smo bili kućni prijatelji sa Petrom Bahunom, našim proslavljenim gitaristom i članom orkestra Radio Novog Sada, moja majka je zamolila Petra da mi pomogne u izboru gitare. I tada smo nas dvojica kupili najbolju gitaru u tadašnjoj jedinoj prodavnici muzičkih instrumenata i muzičke opreme u gradu Novom Sadu, Muzičkom magazinu. Tako sam ja počeo da sviram gitaru. I u takvom jednom prelomnom trenutku za mene, ja sam trebao da napravim bend, u kome sam, a priori, video sebe kao glavnog, kako sviram gitaru. Međutim, moje lepo vaspitanje i poštenje je odagnalo te ideje vrlo brzo, pošto se na audiciju prijavilo 50-toro klinaca, i preko 20 onih koji su svirali bolje gitaru od mene, jer ja sam tada tek počinjao. Ali, niko se nije prijavio za bubenjeve. Iskreno se nadam da neće zvučati prepotentno, ali onoga trenutka kada sam seo za bubenjeve već znao da ih sviram.

Imao sam tada dvanaest godina i uz mene u našem novoformiranom bendu Hush, nazvanom po čuvenoj pesmi Deep Purple svirali su: Zoran Bulatović-Bale, koji je već svirao u grupi Alfa, pa u našem bendu Hush, Luni, Pekinškoj patki, sada živi u Italiji, a družili smo se u Njujorku; Goran Obradović je svirao bas, pokojni Andelko Pešić je svirao drugu gitaru, a ja sam bio za bubenjevima. Harali smo po Veterniku, svaki vikend svirali igranke i naplaćivali ulaznice sa bendom Hush, koji je tada opasno zaradivao i svirajući punio salu koja postoji još i danas i mala

je, preuređena u dečju igraonicu, ali se tada činila kao Wembley.

Kada me danas pitaju mlađi, koja je razlika u odnosu na to što smo nekada mi imali i današnja generacija mlađih muzičara, kažem ogromna. Niko nam tada ništa nije pokazao, nikakve tehnike sviranja. Ja sam do iznemoglosti bukvalno po 6, 7 i 8 sati vežbao svakog dana, imao krvave žuljeve... Svi smo fanatično zaluđeni vežbali, jer smo slušajući tadašnju muziku vapili da dostignemo te nivoe. Jako malo smo imali uticaj i pomoći starijih u smislu da su nas učili. Učili smo slušajući ploče, gledajući filmove i išli na koncerте. Sećam se da je Parni valjak svirao '75. godine u Novom Sadu i da je to za mene bilo kao da je došla najveća grupa na svetu. Pomagali su nam dosta novosadska grupa Proces, pozajmljivali nam njihova pojačala, dozvolili nam da prisustvujemo probama. Onakvom brzinom kakvom smo mi učili današnja deca mogu za mesec dana da nauče ono što je nama trebalo pet godina. Znači, počeo sam da sviram kao samouk. "Hush" je bila moja prva grupa, između je bilo dosta nekih uletanja i izletanja, onda je bend Šta, posle koje se desila verovatno jedna od najvažniji stvari u mom životu - Slobodan Tišma (dobitnik NIN-ove nagrade za književnost 2011. godine) i grupa Luna u kojoj su osim Slobodana i mene svirali

Zoran Bulatović Bale, Jasmina Mitrušić i Marko Vukomanović, koja je, by the way, bila dobitnica nagrade Sedam sekretara SKOJ-a za najbolju ploču godine. I uopšte, Slobodan Tišma je čovek koji je ofarbao moj život svojim stavom, jezikom i prisustvom. Posle Lune, bila je Džakarta, EKV... Uglavnom sam zapamćen kao bubenjar ove poslednje ali, kada šira javnost posmara neki komercijalni uspeh, to ne znači da i tebi to najviše znači. Naravno da je za mene taj period mnogo značio i ondos prema Magi, Milanu, Bojanu ali, ne mogu da kažem da mi manje značio odnos i emocija koji sam izgradio sa Lunom ili Janetom Pardovskim, Milošem Petrovićem, obojica su pokojni, sad ja spominjem mnogo pokojnika, ali takva su vremena, a i generacija. Istina je da je meni, kao izrazitom antimilitaristi, kada sam se vratio iz JNA, bilo potrebno neko vreme da ne radim ništa, što Milan nije razumeo. Pošle je nekoliko meseci, Žika je otišao da snima film, ja sam odradio godišnju turneju, posle koje se ukazala prilika da odem u Ameriku i otišao sam, i nisam se vraćao petnaest godina.

Meni je otac uvek govorio da je svaki zanat Zlatan. Ja se sa tim nikada nisam slagao, a život me je u tome demantovao. Dužan sam da kažem i etički i moralno da je pravi inovator ovog bubenja Leonardo da Vinci. Postoji crtež genija Leonarda koje sam ja, uz još jednu američku inovaciju nastalu u ranim 70-tim godinama, firme Remo, rototom bubenja, napravio jednu prostiju varijantu. Obični bubenjevi se štimaju tako što ti je potrebno 20 minuta i specijalni ključ, i potrebno je ozbiljno čisto tehničko znanje, ne i muzičko, da bi svirao bubenjeve, da završiš Mašinski fakultet da bi znao tajne alata, mehanike da dovedeš svoj instrument u stanje sviranja, što je po meni uvek bilo pogibeljno. To je kao da pijanista morao sam da štimuje klavir na kojem će nešto kasnije, svirati koncert. Prapočetak priče o mojim bubenjevima počinje 1983. godine. Bubanj je jedini instrument koji se nije promenio od kada je nastao, od prvih dana početka evolucije ljudske vrste. Rastegljena koža na šupljem deblu mlaćena rukama,

kostima, štapovima, to je bubanj, ako ne najstariji oblik izraza čoveka, po nekim starijim i od govora, onda sigurno prvi oblik komunikacije na daljinu. Te, 1983. godine za vreme snimanja albuma "Maske za dvoje" grupe Jakarta sa predobrim, preuspešnim, preintuitivnom producentom Aleksandrom Sašom Habićem, rešeno je da sviramo nešto što iziskuje viši nivo produkcije, a to je podrazumevalo viši nivo tehničkog uspeha tokom snimanja, bolje uštimavanje instrumenata. Ja sam snimanje počeo tako što sam doneo 5,6 doboša, 15 palica, membrane... Vukli smo te doboše po svim uglovima sobe ne bi li našli mesto gde bi najbolje zvučali, ali ništa nije pomagalo. Frustracija. Ja nikada ne mogu dovoljno da se zahvalim Saši Habiću što je toliko

insistirao na perfekcionizmu, traženju tog specifičnog zvuka, teško je bilo shvatiti da je moj instrument tako zatucano primitivno star na kraju XX veka, da treba ovoliko muke da bi svirao bubenjeve. Petog dana, kada sam se vraćao u stan pored Kalenićeve pijave, i kupio podliven mladi sir i dve pastrmke, sine mi da bih mogao da napravim tehničku inovaciju na bubenju, tako da ubrzam proces štimovanja. Nacrtao sam skicu i vrativši se u Novi Sad, trebalo mi je dva i po meseca da bi u radionici kod mog druga Badže, u Kineskoj četvrti, napravilo prototip bubnja. Kada sam ga u Beogradu demonstrirao kolegama, između ostalih bio je tu i Dragoljub Đuričić, i svi su bili impresionirani mojom novotarjom. Međitim, moj nivo aspiracije u tom trenutku je bio više usmeren na to da sebi olakšam, nego da patentiram izum i postanem njegov vlasnik. Tada sam kumuvalo mojoj drugarici Gordani Purić Mlakar u Piranu, a njen bivši muž, Nenad Ilić, mi je rekao da nikada sa mnom više neće razgovarati ako ne prijavim patent za tu moju inovaciju.

Kada ti tako neko kaže, do čijeg mišljenja ti je stalo, onda o tome počneš i da razmišljaš.

Prijavio sam patent i SFRJ je kao članica Internacionalne patentne komisije bila vrlo ozbiljna, pa sam po odlasku u Ameriku imao priznat patent sa prioritetnim datumom, i zemlje iz koje sam došao i zemlje u koju sam došao. Sa nekoliko drugova napravili smo kompaniju "Firci Drums Corporation", i tako je počela čitava priča promocije našeg bubenja koji je krenuo od sajmova do magazina, svuda, što je rezultiralo da mi je lakše da kažem ko sada ne svira na mom bubenju nego ko svira, jednom rečju ogromna većina legendi sada svira na mojim bubenjevima. U spisku od 157 bubenjara ipak, najdraži mi je Dennis Chambers koji trenutno svira sa Santanom. On je inače jedan od mojih omiljenih bubenjra, najčistijih, jedan od najdefinisanijih i na neki način najoriginalnijih u smislu slobode izraza, i on ima čak pet komada, pasionirani sakupljač mojih proizvoda i za mene je i logično da je jedan od mojih najomiljenijih. Drugi je Peter Erskine, možda jedan od najlegendarnijih imena sveta u smislu bubenja, sivrali su svi bubenjari Michael Jacksona, Madonne, Elton Johna, Stingovi, Jethro Tulla ...to je nekako lista meni dragih bubenjara od Tim Atkinsona, do mnoštva manje poznatih ljudi koji su odlični, ali manje poznati. Ledy Gaga je pre dva i po meseca krenula na turneu sa mojim dobošom, u

isto vreme je Katy Perry, druga najveća zvezda, pre neki dan smo poslali bubenjaru RBR-a bubanj, sledeće nedelje ide D'Angelo čuvenom R&B pevaču, otprilike jedanput mesečno pošaljem doboš jednom od najaktuelnijih muzičara današnjice. New York je prepun odličnih bubenjara, a njih preko 500 svira na mojim bubenjevima. Činjenično stanje je da ja, kao mali proizvođač, imam najveći broj čuvenih bubenjara sveta, više od svih velikih proizvođača. Ni jedna velika firma: Yamaha, Pearl, Mapex, Tama, nemaju toliki broj čuvenih, proslavljenih svetskih bubenjara koji ekskluzivno sviraju moj bubenj.

Poslovni aspekt ove inovacije nije zaokružen, jer ja nikada nisam bio poslovan čovek. Ja bez partnera ne postojim. Ja sam od onih koji može da izmisli i pokaže, ali da plasira, to nema šanse. Trebao bi biti dijametalno suprotno organizovan nego što sam ja, previše stereotipni muzičar, koji ne ume da razmišlja o sutra što se tiče egzistencije, već samo muzike. Ja sam uspeo da nađem partnera za ovu priču i zahvaljujući njemu ova je priča se razvija i ima neki ritam. Ne znam u kom pravcu će se razvijati priča o bubenjevima jer praktično ja to još ne smatram kao nešto što je dovoljno jako da bi se definisalo na neki biznis fazon. Ja vidim da je to nešto revolucionarno, ali nisam sposoban da to pretočim u biznis. Raspon između onog šta to monetarno znači, jer se uspeh

broji ciframa i bankovnim saldom, ja sam po tom pitanju žešće neuspešan, kao da se tvoja ploča prodala u 5 miliona primeraka a ti nemaš ni za hleb. Ovo nema drugog načina da se realizuje osim ako neki vizionar, uvidi da je omanjom investicijom moguće napraviti od svetskog brenda proizvodnju. Ja sam sve samo biznismen nisam i tražimo biznismena sa vizijom.

Problem je taj što ja ne mogu da postignem nisku cenu maloprodaje, zato što i mene dosta košta da ga napravim, jer je 90% ručna izrada. Mene jedan bubenj košta više od 400\$, i teško je od toga napraviti profit, u doba ekonomske krize. Masovnom proizvodnjom i ulaganjem od bi koštalo 10 puta manje. Moj doboš ide ispred vremena i ljudi ne mogu da veruju, postoji nevereci da tako nešto dobro može da se napravi za tako malo para. Do sada sam napravio preko 2.000 komada, a kada bi se stekli uslovi mogao bih da pravim 1.000 dnevno. Potreba za njima je velika. Samo Severna Amerika u kupovinu muzičkih instrumenata godišnje utroši 4 milijarde \$ - izjavio je Ivan Fece Firči.